

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; leto: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; leto: Din. 100.—

Prve volitve.

Na Predarlskem so se minulo nedeljo vršile prve volitve, odkar je v veljavi nova državna ustava. Pripadniki kmečkemu stanu, gospodarji ter ostali družinski člani in posli, stari 24 in učlanjeni v kmečki zvezi oz. domovinski fronti, so volili svoje zastopnike. Volitve, njihov potek in izid, pomenijo važno točko v notranjem razvoju naše države.

V letih pred zatonom politične demokracije smo doživeli, kam dovede pretirana svoboda mnenja in organizacije. Čim večje število strankinih pristašev! to je bila parola demokratičnih strank, z dostavkom: čim več pristašev in če jih je treba pridobivati tudi s sredstvi zapeljevanja, kupovanja ali prevar! Ljudem, ki so v tej dobi hoteli ohraniti odgovornost napram svojim volilcem in želeli morda celo grajati, kar je bilo v narodu nezdravega, niso imeli lahkega stališča. Stali so nasproti brezvestnim zapeljivcem, ki so za glasove ob volitvah obljubljali raj na zemlji in se slavili kot početniki nove ljudske blaginje ter tako zavajali nevedno ljudstvo, da je podpiralo njihove, le prečesto ozke in temne namene. Kdor je kedaj doživel volilni boj na naši vasi, ve, s koliko brezvestnostjo se je često ustvarjalo javno mnenje in volilno razpoloženje. Potem se ni čuditi izrodkom tudi med volilci, da je mnogokateri prodajal svoj glas za večjo ali manjšo svoto ali uslugo. Resnični narodni voditelji so bili tedaj trpini in junaki oni, ki so znali ločiti voditeljstvo od zvoditeljstva.

Naravno je bilo, da se je ta igra zapeljevanja, slepe agitacije, številčk, številčnega preglasovanja itd. morala končno ustaviti kot ura s pokvarjenim kolesjem. „Stanovska država s povdarjenim avtoritarnim vodstvom“ je sledila izživetju in potvorenju demokraciji, kancler Dollfuss jo je započel, bivši predarlski dež. glavar dr. Ender ji izdelal pravila. Od vsega početka so se voditelji nove države zavedali, da bi diktatura v Avstriji morala roditi zlo stare dobe. Zato je bil njihov cilj: demokracija, samouprava stanov v vseh stanovsko-političnih zadevah. Danes smo na poti v novo demokracijo, v kateri naj vsak odločuje o tem, kjer je resnično doma.

Avtoritarnost nove ustave najde svoj najmočnejši izraz v imenovanju voditeljev stanovskih in drugih državnih organizacij. Imenovanje ima svojo veliko senčno stran. Služba imenovanih zastopnikov je težja zato odgovornost večja. O sencah imenovanih zastopnikov v tej ali oni organizaciji bi mi koroški Slovenci lahko zapeli svojo pesem. En slučaj: V osrčju naše Podjune pašujeta ljudstvu dva moža, ki razumeta avtoritarnost države po svoje. O priliki kanclerjevega obiska v Podjuni sta s silo preprečila dostop slovenskih kmetov k voditelju države, meneč, da tako pričarata visokim gospodom nemško lice Podjune. Iz za zadnjih dni še to: o priliki konstituiranja okrajne kmetijske zbornice Dobla ves—Železna Kapla so bila vabila našim možem dostavljena promptno prepozno, da je bil z glasovi navzočih, pravočasno obveščenih izvoljen eden imenovanih mogotcev za okrajnega načelnika kmetijske zbornice. „Slučaj“ je hotel, da pošta trem našim zastopnikom ni mogla pravočasno dostaviti vabil.

Slične sence prehodnega političnega ustroja so nedvomno še drugod. Zato razumemo izjavo predarlskega dež. glavarja pred volitvami: „Kmetje se veselijo volitev. Z imenovanimi zastopniki nimamo veselja, četudi bi bili z osebami zadovoljni. Šele svobodna volitev bo dala zastopnikom moč, veljavo in odgovornost za stanovsko-politično delo.“ Po menda osmih letih so predarlski kmetje spet šli na volišče, da izvolijo svoje voditelje in zastopnike svojih interesov. Prve volitve so bile v toliko vezane, da je domovinska fronta odločevala o državni lojalnosti in s tem o volilni upra-

vičenosti. Da bi imela tozadevno odločitev v našem slučaju omenjena doblaveška mogotca v rokah, smo lahko prepričani, da bi odrekla volilno pravico vsem slovenskim kmetom njunega okraja. S tem povdarimo izredno odgovornost voditeljev domovinske fronte.

H tehniki predarlskih volitev: Volilci so volili člane krajevnih (občinskih) kmečkih svetov na podlagi glasovnic, ki so imele dva dela. Na prvem so bila navedena imena treh od starega (imenovanega) kmečkemu sveta predlaganih krajevnih kmečkih načelnikov; volilec je lahko izbral enega teh treh ali pa zapisal svojega. Drugi del glasovnice je vseboval imena od kmečkemu sveta predlaganih članov novega krajevnega sveta; volilci so jih lahko potrdili ali pa na glasovnico zapisali svoje. Predsedniki volilnih komisij so bili župani. O izidu volitev na Predarlskem, ki so ga splošno pričakovali, poročamo na drugem mestu.

25. oktobra tekočega leta se vršijo volitve v kmečko stanovsko organizacijo tudi v ostalih deželah naše države. Njim sledijo pozneje volitve v

ostale stanovske organizacije, nakar bo možna šele volitev stanovskih zastopnikov v občinske, deželno in državno zastopstvo. Zato smemo nedeljske volitve z vso upravičenostjo imenovati enega doslej najvažnejših, sev še začetnih korakov v dobo nove demokracije.

Nove volitve so predvsem dokaz, da vlada dosledno vztraja na načrtani poti in se nikakor ne bavi z načrti diktature v zavesti, da bi bila ta le kratkodobna. To je, kar nas Slovence navdaja z radostjo, ker imamo le preslabe izkušnje s samovladami. To dejstvo nas navaja dalje h potrpljenju, če danes še ni vse tako, kot bi moralo biti. Kot mora biti avstrijsko ljudstvo do trenutka svobodnih volitev vsaj v večini osvobodeno spon svetovno-nazorne zablode in strankarsko-političnih pretiravanj, tako mora biti dotlej ustaljeno in v sebi umirjeno tudi naše slovensko ljudstvo Zile, Roža in Podjune. To pomeni še ogromno delo in žrtev. Delo in žrtev, ki ju bo nekoč kronala resnična duševna in gospodarska dobrobit vsega našega ljudstva.

Zveza narodov na slepem tiru.

Stara Zveza narodov je mrtva! Pred meseci, ko se je izjalovila prepoved izvoza petroleja v Italijo, je priobčil eden največjih angleških dnevnikov sliko, ki je vzbudila smeh po vsej državi: Vodilni angleški državnik Baldwin, Macdonald in Eden slonijo ob rešilnem čolnu na bregu in pletejo nogavice, medtem ko se pred njihovimi očmi potaplja častitljiva dama (Zveza narodov) v valovih. — Šala je danes bridka resnica. Zveza narodov je dokazala svojo onemoglost in s tem izgubila svojo zadnjo veljavo. Že iz vsega početka je pešala, ker so ostale izven nje Amerika, Japonska in Nemčija; Porenje in Abesinija pa sta ji zadali smrtni udarec, viden v trenutku, ko so celo Anglija, Francija in Italija grozile z izstopom iz ženevske ustanove.

Dogodki se brez Ženeve vrstijo naprej. Italijanske čete so zasedle osrčje Abesinije. Abesinija je stavila vse karte na Zvezo narodov in igro izgubila. Svet sedaj pričakuje Mussolinijeve pogoje, katere bo diktiral Abesincem. Abesinski uspeh je navdušil Italijane, da niso povsem na razpolago Francozom, ki so omogočili njihovo zmago. Zato se Francozi spet obračajo k stari zaveznici Angliji. Pristali so na angleško željo, da se porenjska zadeva obravnava II. majnika, zakar so Angleži kot protiuslugo stavili Nemčiji deset vprašanj, ki naj ugotovijo, v koliko je Nemcem resnično mir pri srcu. Tudi ne bodo Francozi več ovirali An-

glije, če bo kedaj hotela kaznovati Italijo za njeno postopanje v Abesiniji.

Borba za srednjo Evropo se spet pričinja. Vedno je bilo tako, da čutimo najprej v srednji Evropi, čim se mednarodna politična borba nahaja na vrhuncu. Po srednjeevropskih prestolicah potuje bivši angleški zunanji minister Chamberlain, v Budimpešti se je mudil poljski ministrski predsednik, za njim gre med Madžare minister Goering, Beograd baje poseti poljski zunanji minister Beck. Dne 6. maja se sestane v Beogradu svet Male antante, ki naj določi stališče Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije k novonastalemu položaju v Evropi. Razvoj srednjeevropskega položaja zavisi hkrati od razvoja v Evropi.

Živela nova Zveza narodov! Angleži so ji skovali nov pravilnik, ki naj pove: mir, ki so ga doslej čuvali, ni bil pravi mir, treba se bo o njem spet pogovarjati. Zato moramo dobiti v Zvezo narodov Ameriko, Japonsko in Nemčijo in ustvariti jamstva, da nikdo ne bo več kršil novih pravil. Svoje načrte o novi Zvezi narodov pa imajo druge velike države. Za vsemi bolj ali manj znanimi načrti se snujeta hkrati glavni evropski fronti: fronta prijateljev sovjetske Rusije in fronta njenih neprijateljev. Prvo vodi Francija, drugo Nemčija. — Miru torej še ni in ga tudi še dolgo ne bo in če bo svet še tako kričal za njim!

Abesinci upajo samo še na dež, ki naj zaustavi italijansko prodiranje. Postavili so se po robu Italijanom na severu in jugu, vendar so njihovi naporji brezuspešni. Gracianijeve čete so zasedle mesto Sassabaneh in jim je s tem odprta pot do edine abesinske železnice. Na severu so dospeli na skrajno južno točko Tanskega jezera. Baje ima abesinski prestolonaslednik nalogo, da se pogaja z Italijani za mir, vendar je verjetno, da o pogajanjih ne bo govora pred padcem Addis Abebe, kjer se bosta združili severna in južna italijanska armada.

V Palestini se koljejo Arabci in židi. Nad židovskim narodom leži težko prokletstvo. Razkrolpljeni so po vsem svetu, v mnogih državah — tako v nemškem rajhu — jih smatrajo za usiljence ter izganjajo preko meja. V Palestino, nekdanjo židovsko domovino, prihajajo vedno nove ladje priseljencev, kar vzbuja med Arabci, sedanjimi posestniki svete dežele, veliko nevoljo, ki je v

zadnjih dneh vzkipela do vrhunca, da je prišlo do krvavih pokoljev, ki so v židovskih vrstah zahtevali mnogo žrtev. Anglija, ki ima nekako pokroviteljstvo nad Palestino, se boji zamere pri Arabcih in noče odločno nastopiti v prid židom, četudi jim je obljubila vso pomoč in jih sama napotila k naseljevanju v nekdanjo domovino.

Komunistična centrala za Evropo v — Parizu. Listi poročajo, da je bila v Parizu ustanovljena komunistična centrala, ki jo vodijo sovjeti iz Moskve. Ima tri velike pododelke in sicer za Evropo, Afriko in Azijo. Centrala dela propagando za komunizem potom svojih listov, letakov, potujočih agitatorjev itd. Denarna sredstva daje na razpolago Moskva in se poslužuje pri tem neke amsterdamske banke. „Völkischer Beobachter“, ki prinaša o centrali obširno poročilo, dostavlja: To je torej Stalinovo darilo svojim novim prijateljem.

Volitve v Franciji in Španiji. Minulo nedeljo so se vršile v Španiji volitve, pri katerih pa je prišlo do večjih in manjših nemirov in pokoljev. Desničarji se jih niso udeležili, zato je bila udeležba razmeroma pičila. Voljeni zastopniki bodo sedaj skupno s poslanci volili novega državnega predsednika. — V Franciji so se vršile zbornične volitve, ki se nadaljujejo prihodnjo nedeljo. Po dose-danjih poročilih so napredovali predvsem komunisti in sicer na račun socialistov in radikalov. Stranke na desnici so v glavnem ohranile svoje število nespremenjeno.

Hitlerjev rojstni dan. 20. aprila je Hitler slavil svoj rojstni dan. Dopoldne je sprejemal častitke vodilnih osebnosti in vojaške delegacije. Popoldne se je vršila vojaška parada, kakoršne Berlin še ni videl. Pred kanclerjem je korakala vojska, sestavljena iz oddelkov vseh vrst orožja. Zastopani so bili v posebno velikem številu motorni oddelki, oklopni avtomobili in najnovejši nemški tanki. To je bil prvi večji nastop nemške vojske pred nemškimi in inozemskimi državniki.

Nemci utrjujejo Porenje. Zadeva Porenja in njegove vojaške zasedbe pride v maju pred Zvezo narodov. Nemci pa se malo brigajo za to in so po poročilu francoskih listov začeli z mrzličnim oboroževanjem Porenja. Nad 70 tisoč mož gradi utrdbne vzdolž porenjske meje. Za ta dela so odobreni krediti do 600 milijonov mark. Torej dosledno zasledujejo svoj cilj, da si zavarujejo hrbet za slučaj svojih izpadov proti vzhodu. Zveza narodov pa bo v maju zamogla utrjevanje Porenja vzeti samo na znanje.

Južni Tirolci se nadejajo boljših časov. Nedavno je po poročilu južnotirolskega lista „Dolomiten“ Mussolini sprejel zastopnike nemške manjšine v Italiji. Zastopniki so mu izrazili svoje želje. Mussolini je dovolil listoma „Dolomiten“ in „Volksbote“ zvišanje števila strani, katero je bilo ob izbruhu abesinske vojne omejeno. Nadalje bo spet izhajal list „Industrie- und Handelszeitung“, tudi izide v kratkem šematizem briksenške škofije. Južni Tirolci se sedaj nadejajo, da bodo zanje napočili boljši časi. Da jih njihove dobre nade le ne varajo!

Prve volitve v Avstriji. Zanimanje za predarlske volitve v kmečko zvezo je bilo izredno. Volitev se je udeležilo nad 80 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Izvoljena je uradna lista kmečke zveze. Volilnega boja ni bilo, pač pa so se po vsej deželi vršila velika kmečka zborovanja. Volilni izid znači lepo zmago avstrijske misli in je po vsej državi močno odjeknil.

Velika naloga avstrijskega učiteljstva, tako se glasi naslov velepomembnega nagovora drž. tajnika dr. Pernterja povodom zborovanja zgornje-avstrijskih učiteljev. Tole je državni tajnik med drugim povedal: Šolska vzgoja bodi krščan-

ska ne samo pri verouku, marveč v vseh šolskih strokah. Krščanski svetovni nazor moramo poudarjati od ljudske do visoke šole. Učitelj mora biti vzgojitelj tudi izven šole, biti mora duševni voditelj ljudstva. Šola mora gojiti v mladini državljanskega, avstrijskega duha. Ne sme pa tudi prezreti važnosti vzgoje v zvestobi do naroda in narodnosti. Vzgoja mladine je delo za bodočnost naše države! tako je drž. tajnik zaključil svoj pomembni govor.

Cerkev in šola.

Sodobni družboslovci opozarjajo na čudno razdvojenost sodobnega ljudstva, ki živi dvojno življenje: življenje v nedeljah in življenje v delavnikih. V mnogih krajih in poklicih je ta razdvojenost zadobila naravnost komično obliko. Menda je to splošen pojav v modernem svetu in ga skuša razložiti tudi sloviti vzgojeslovec Foerster, ki pripisuje čudni pojav dejstvu, da vzgajata sodobnega človeka dva povsem različna svetova: Cerkev in državna šola.

Cerkev je prva učiteljica narodov. Svoj vzgojni nauk je ohranila nespremenjen do danes. Danes kot pred dvatisoč leti naravnava vse delo in trpljenje na svetu na večnostni cilj, ob njem pa oživotvarja naravni red življenja v družini, poklicu, narodu in državi. Dokler je bila ona edina vzgojiteljica ljudstva, je molitev in pesem v cerkvi nadomeščala vso moderno vzgojo državnega šolstva. Tedaj je bila večja skladnost med nedeljo in delavnikom in je imel vsak delavnik nekaj nedeljske vsebine in če je bila ta tudi samo v preprostem hišnem običaju. Tedaj je bil družinski dom bolj domač tudi po trdem delovnem dnevu, bilo je tedaj pesmi in igre dovolj tudi med tednom in narod tedaj svojega narodnega življenja ni živel samo v nedeljskih popoldnevih. Vsebine bogato življenje naših prednikov pričča, da šola na cerkvenih klopih ni bila najslabša.

Tudi prvo izvencerkveno šolo je mnogokod videla Cerkev. Država se je pozno zavedla svoje velike dolžnosti napram državljanom in svoje vzgojne naloge napram mladini. Ko pa se je zavedla, je vstal poleg cerkve drugi vzgojni dom; šola, in poleg duhovnika se je pojavil drugi ljudski vzgojitelj: učitelj. Dobrih sto let in še več je med njima vladala vzajemnost in medsebojna opora v izvrševanju zvišenega poklica. Še danes pripovedujejo po naših krajih o nekdanjih učiteljih, polnih srca za ljudski blagor in resnični prospeh.

Medtem ko je Cerkev do danes ostala zvesta svojim vzgojnim načelom, pa je državna šola posebno v dobi politične demokracije mnogo utrpela na svojem ugledu in pomenu. Zostala je igrača vladajočih struj in naziranj, ki so skušale po nje

usužnjiti ljudstvo sebi. Tedaj je prišlo, da je šola v očeh ljudstva padla tako zelo, da je ostala samo še nekako potrebno zlo. V mislih so nam leta liberalnega in socialističnega vpliva na šolstvo in v posebnem na vzgojo učiteljskega naraščaja. Šola je tedaj postala prava protiverska trdnjava in je izkoreninjevala v srcih mladine, kar jim je s skrbjo vzgojila cerkev in družina. — Voditelji nove Avstrije so na prvi mah spoznali korenino sodobnega zla v državi in vedo dobro, da bo krščanska država uspevala tedaj, ko bo vzgoja v državni šoli popolnoma skladna z vzgojo v cerkvi.

Kot je stara breznačelna, protikatoliška šola v očeh voditeljev Avstrije zlo za državo, tako je šola do danes zlo za naš narod. Pred več desetletji se je udinila nasilnemu raznarodovanju naših vrst in do danes ostala v njegovi službi. Še danes je v pre mnogih krajih tako, da ima duhovnik, prosvetni ali zadružni delavec najhujšega protivnika v učitelju, katerega ne moti, da je vendar poklican k sodelovanju in sograditvi obče blaginje, nikakor pa k nizkotni službi raznarodovanja. So pa tudi kraji, kjer se javljajo danes prvi znaki začenjajočega se sodelovanja vseh ljudskih in mladinskih vzgojiteljev. Da bi oznanjali spomlad!

Cerkev je do danes naša največja zaščitnica. Medtem ko so v minulih desetletjih zunaj nje divjale temne sile, preteč, da nam uničijo sleherno naravno pravico, se je v cerkvi ohranila družinska in narodna zavest nedotaknjena. V zadnjem času šele smo pričeli, ko mnogo kod predvsem učiteljstvo skuša zavesti razdor, ki vlada v pogledu narodne zvestobe med ljudstvom, celo že v cerkev. Pri tem se opira na dozdevne želje raznarodovanih bratov in sester. **Ta zlobna igra se nam zdi kričeč zaključek žalostne na naših vaseh, ko je šola ljubosumno skušala tekmovali s Cerkvijo in njenim vplivom na naše dobro ljudstvo.**

Vse ljudstvo brez ozira na večjo ali manjšo trpežnost narodne zvestobe odklanja ta naskok. S svojim srcem stoji na strani Cerkve in ne želi hkrati nič bolj iskreno, kot pa da se končno zaključijo žalostni odstavek šolske vzgoje in poraznega učiteljskega vpliva ter prične nova doba, ko bo šola vzajemno in složno sodelovala za resnični narodni blagor. K.

DOMAČE NOVICE

Kdo zna to razbrati? „Freie Stimmen“ prinašajo v št. 97 pod tem naslovom notico o nerazumljivem oglasu, ki ga je sprejela njihova uprava: „Apetik zumer zuverkofen A. Kihen Anrichtung a. Hobel pank.“ Na prvi pogled je jasno, kaj je inserent želel reči: Einbettiges Zimmer

PODLISTEK

Janez Jalen:

Previsi.

(5. nadaljevanje.)

Dolgo so se razgledovali. Vse je bilo varno. Ne na tržiško in ne na brezniško stran se živa duša ni nikjer ganila. Dogovorili so se in razšli. Lovrenc in Matija sta zlezla skozi ruševje med skale na Begunjšici. Janez se je spustil proti Sveti Ani navzdol. Kar lepo ga je bilo gledati, kako je zajel gamse, da se mu niso mogli več umakniti v Šentankovo peč. Kakor bi redko kdo znal, je premaknil gamse na to stran sem in Matija in Lovrenc sta že izbirala, katerega kozla kdo podere. „Fii. Bifififi. Fifiifiii.“ Od vseh strani se je oglašal žvižg. Ni bil pisk gamsov. Piščalke so brlizegale; zgoraj in spodaj, spredaj in zadaj.

Lovrenc je planil navzdol k Matiju: „Past so nam nastavili. Obkoljeni smo. Streljati bo treba.“ „Ne, nikar. Lahko uideva še čez Može in skozi razdrapane peči za Vrtačo. Pot poznam.“

„Kaj pa Janez?“

„Se bo že kako izmuznil.“

„In če ga ujamejo?“

„Ljudi ne bova zato ubijala. Brž za mano.“

Lovrenc ni utegnil več premišljati. Hiteti je moral za Matijem, ki se je tako vajeno plazil okrog skal in se previjal skozi ruševje, kakor lisjak, kadar so mu psi na sledi. Lovci so ju zapazili šele, ko sta bila že več streljajev zunaj njih obroča. Sama sta pa tudi še videla, kako so prijeli Janeza. Celu ugotovila sta, da Janez takrat ni imel več puške.

V steno se je prvi pognal Lovrenc. Da se ni, bi se jima bilo najrajši vse drugače izteklo.

„Brunk, brunk, brrr.“ Pod previsom se je samo od sebe odtrgalo kamenje. Spogledala sta se in si molče povedala, da nazaj doli čez previs ne moreta več.

Lovrenca je skrbel Matija, ki je imel vso obdrgnjeno kožo. Sam bi že še kako.

Matijeve misli pa so romale k Mariji na Višarje. Marsikatero zgubljeno jagnje mu je v mladih letih pomagala poiskati, pa bi sedaj ne uslišala njegove prošnje, ko moleduje zavoljo nedolžnih otrok. Nič ga ni bilo sram vpričo Lovrenca glasno zapeti molitev:

„O Marija ti s planinske gore,
ti nam moreš pomagati.“

Lovrenc se je zavedel, da mora prijatelja srečno privedi skozi steno na vrh. Ne samo zavoljo njega samega. Tudi zavoljo Marije s planinske gore. Da bi se Matija z vso preudarnostjo lotil plezanja, mu je hotel najprej odvzeti skrbi polne misli:

„Nič ne maraj! Če so Janeza prijeli, zato se ne bo Vrtača v Begunjšico zaletela. Pa če še tudi naju malo priprejo, se Stol ne bo za las ponižal. Kaj prida nam tako ne morejo. Kako si imel prav, da nisi pustil streljati!“

„Vem, pa sem bil pred kratkim sam pripravljen sprožiti. Prav nič ne misli človek v smrtnem strahu.“

Krokarja sta se odpeljala kdo ve kam. Orel je najbrž počival v svojem gnezdu visoko nekje. Plezavček je spet priletel k Lovrencu in Matiju. Prav nič se ni bal.

Matija je vstal: „Prijatelj! Kar pojdiva. Plezal bom jaz naprej.“

„Veš, da ti ne pustim, vsemu obtolčenemu. Samo na smer pazi, ko jo poznaš.“

Okroglo uro se je sukala rdečkasto nadahnjeni ptiček okoli Lovrenca in Matije. Na zlato piščalko jima je požvižgaval. Vse vrtaške peči, kjer na koroško stran nobena stopnja trdno ne drži, je pomagal preplezati, dokler nista prijatelja pogledala z grebena za Suhi ruš, kjer je svet z jarčimi stezami vsenavskrižem preprežen. V slovo jima je zažvižgal nebeško lepo pesemco. Komaj za seženi daleč od začudenih prijateljev je razprostrl svoji metuljčasto pisani perutki. Poletel je solncu naproti in utonil v zlatih žarkih. Matija je bil trdno uverjen, da ga je obakrat, k previsu in v steno, poslala Marija s planinske gore.

Lovrenc in Matija sta se spustila po melu navzdol. Zavila sta okrog Male glave skozi prelep vrt očnic. — Dandanes ne cvete tam nobena roža več. — Na vrhu Šije sta naletela na ovčarja Kordeža. Bila bi se mu ognila, pa je kar zrastle pred njima iz tal:

„Kaj ni bilo nič?“ Pokazal je s praznima rokama kakor bi streljal.

„Če še ne veš, da v vsakem grmu ni zajca, še to zapomni, da se za vsako skalo ne pase gams.“

„Nekam ugnana se mi zdita.“

„Najbolj prav bi to hodilo, če se ti tako zdi, da naju nisi nič videl. Na, pij.“

Lovrenc je Kordežu ponudil žganja, Matiju pa na skrivaj namignil. Prijatelj mu je pokimal, da razume. Pastir je vrnil Lovrencu prazno steklenico — zahvalil se ni nič — in je neprijazno ošvrknil s pogledom Matija.

„Pa srečno pasi,“ je voščil Lovrenc Kordežu in stopil za Matijem.

„Tudi vama v drugo več sreče. Posebno tebi, Matija, ki imaš ženo in otroke.“

verkaufen, eine Kucheneinrichtung, eine Hobelbank. — Notica omenjenega lista bi morala nositi napis: Uspehi koroške šole. Naši bralci se nemara še spominjajo nekega pisma, ki so ga „Freie Stimmen“ svoječasno priobčile z namenom, da udarijo po jugoslovanskih šolah za nemce. Pisec se je zgražal nad tem, da se nemška deca v Jugoslaviji ne nauči pisati pravilno v maternem jeziku. Sedaj ima priliko videti, kako se nauči nemška deca materne jezika v svoji državi. Ali pa je gori omenjeni inserat cvetka naše slavne utrkivistične šole?!

Inštalacija na Zilski Bistrici. Kar na tihem smo ustoličili našega neumornega upravitelja župnije č. g. Kuchlinga. Kakor je bilo tiho in požrtvovalno njegovo delo doslej med nami, tako tiho je bilo tudi veliko veselje naše farne družine. Saj smo izvedeli šele na velikonočno nedeljo; na velikonočni pondeljek pa je naš č. provizor že sprejel iz rok šmohorskega g. dekana ključke našega farne svetišča. Pomen duhovniškega dela za faro je podal v globokih besedah č. tajnik Millonik, ki je sam izšel iz naše fare ter je tako najlažje govoril ovčicam pod varstvom sv. Martina. Poročila se je tako naša fara s svojim ženinom in gleda kot novoporočena nevesta sedaj brez strahu v bodočnost. Želimo, da bi č. g. Kuchling ostal še mnogo let v naši sredi ter vzgajal in blagoslavljal nas in našo deco.

Slovenji Plajberk pod Vertačo. Veseli smo bili velikonočnih praznikov in smo pričakovali, da se bo tudi vreme veselilo z nami. Veliko soboto zvečer smo v veličastni procesiji med grmenjem topičev s petjem in lepo godbo spremljali zmogoslavnega Zveličarja skozi zgodnjo spomlad. Kako pa smo bili velikonočno jutro razočarani, ko smo pri iskanju piruhov zagazili v 60 cm globoki sneg! Marsikoga je zasnežena pot tudi preplašila, da ni šel v cerkev. Naših korajžnih strelcev pod komando mojstra Fridija pa tudi gosti sneg ni mogel zadrževati; med božjo službo so užigali topiče in možnarje, da se je tresel ves naš majhni svet za Žingarco. Hudobni jeziki govorijo, da so strelci hoteli ugnati sneg, pa se je le narobe zgodilo. Modrijani so tudi pogruntali, zakaj je ravno za velikonočne praznike in ne prej zapadel sneg: Gospodinje in dekleta so pobarvale premalo jajc; to se pa ni le otrokom in fantom, ki so dobili premalo piruhov, ampak tudi samim nebesom zamalo zdelo. Zato pa je moral pasti sneg, da je ženski svet čez praznike moral ostati doma. No, ta kazni je bila kratka, sneg je hitro skopnel kakor menda tudi dobra velikonočna jedila! Veselejše in toplejše vreme pa se le noče vrniti. In zopet menijo naši modrijani: Dokler ne bodo Selanke Oselco pomedle — ko na Križovo pride iz Sel procesija v Sopotnico —, se vreme ne bo nič zboljšalo. Zato Seljsko procesijo zelo željno pričakujemo!

Koš novic iz Bilčovsa. Zgodnjo pomlad imamo letos in spomladno setev smo razmerno zgodaj vsejali. Travniki so zeleneli že marca kot v majniku in sadno drevje je ponekod že začetkom aprila kazalo cvetje. Zato nam je velika noč prinesla snega, da je bil praznik bolj podoben božiču. A sonce je posijalo po beli odeji in zopet je vse v najlepšem zelenju. Tudi naši čebelarji so bili zgodnje pomladi veseli, saj so v njih pridne delavke že marljivo letele na pomladni cvet. Če se naši vneti gojitelji čebel snidejo, je njihov pogovor poln pohvale nad stanjem čebel. Upajmo, da bodo tudi v jeseni naši čebelarji pri polnih panjih medu židane volje. Gospodarsko se nam godi pač enako, kot drugod gorskim kmetom. Nočemo tarnati o slabih časih, saj smo se težavam že nekoliko privadili. Sicer pa kaj pomaga tarnanje! Danes velja: kdor stoji, naj gleda, da ne pade! Kdor nima večjih nesreč v družini in pri gospodarstvu ter je delaven in trezen, ta se še drži nad vodo, kogar pa zadenejo križi in težave in ima morda še sam slabo voljo za delo, drvi pač v prepad. Zadnji čas imamo pri nas zaznamovati mnogo nesreč pri živini; več goved in tudi konj je poginilo. Za posestnike so to hudi udarci. Dobro je pri nas še to, da se pri občini štedljivo gospodarji in da so občinski dokladi enaki prejšnjim letom, namreč 80%, ker še te komaj krijemo. V tednu pred prazniki je obiskal našo občinsko pisarno neznan uzmovič ter pobral seboj 54 S. Svojo srečo je poizkušal tudi pri v pisarni se nahajajoči železni blagajni, a je imel smolo. Ni je mogel odpreti in v njej tudi ni bilo denarja. Bajse je uzmovič pojavljajo pogosto tudi drugod in treba bo podvojene pazljivosti. — Tudi bela žena se je pri nas oglasila in nepričakovano iztrgala Rodarjevi družini starega očeta. Rajni je

bil 77 let star in vseskozi priden in delaven kolar. S svojimi prihranki si je pred leti postavil svoj dom, kjer je srečno živel s svojo družino in vzgojil potomce v dobrem verskem duhu. Do zadnjega je delal, še dva dni pred svojo smrtjo je bil cel dan pri delu v svoji delavnici. Z rajnim je legel v grob mož, ki se je spominjal skoro tri četrtine stoletja zgodovine naše vasi in župnije. Vren je bil in naš je bil, naj njegov duh živi v njegovih potomcih naprej. Blagi mož pa naj počiva v miru!

Ženimo se! (Hodiše.) Na velikonočni pondeljek je stopil pred poročni oltar naš Joško iz društva s Štavnicevo Tinko. Na nevestinem domu jima je nazdravil v imenu društva in soseščine Janko Schöttl, nakar so se svatje podali z nevesto v cerkev sv. Miklavža. Mladi par je zvezal domači č. župnik in novoporočencema dal lepe nasvete za bodoče življenje. Predsednik „Zvezde“ jima je še enkrat častital ter ju prosil, naj ostaneta tudi v bodoče zvesta člana Zvezdaša. Med poročnim obedom so zapeli pevci več veselih pesmi. Jošku in Tinki menda v kratkem sledi še več mladih parov. Da bi bilo srečno! — V noči na 10. aprila so vlomili neznanci v trafiko Egidija Kavliča na Plešiščah in odnesli cigaret in tobaka v vrednosti 260 šil. — V soboto je v Ribnici umrla stara žena, katero sta dva ribniška fanta prepeljala nato v hodiško mrtvašnico. Njuno vedenje med vožnjo je bilo po izjavah očividcev docela nepijetno in zaslužita zato ostro grajo.

To in ono iz Št. Lipša. Post je bil in preč. g. župnik so nas vestno pripravili, da smo porabili resni čas za obnovitev in počivitev naših duš: prišli so č. g. Vovk iz Tržiča in nas v dneh sv. misijona ljubeče in svareče pozivali k rešitvi naših duš. In odzvali smo se očetovskemu klicu v zadovoljivem številu. Po notranji pripravi smo pričakovali veselo alelujo — a ni bila povsem in povsod vesela. Že pustno vreme je motilo velikonočno razpoloženje. Ponekod so motile veselje bridke nesreče in težki gospodarski udarci: tako je pri Žagarju nenadoma poginil konj, vreden 800 šilingov, pri Pavlinu in Trinklnu na Breznici je izbruhnil ogenj. Med te nesreče se je pogosto oglašal mrtvaški zvon, ki je naznanjal ločitev in slovo ter sekal bridke rane v žalujoča srca. Bogato je žela smrt med nami: osem žrtev je že padlo pod njeno koso. Ravno na veliko soboto smo pred vstajenjem ob številni udeležbi visokorodnih sorodnikov in znancev spremili k zadnjemu počitku knjeginjo Orsini-Rosenbergovo, katero so iz Celovca prepeljali v tukajšnjo rodbinsko grobnico. Že ob zvonjenju velikonočnih zvonov pa so umrli Fištrov oče in kmalu nato Žagarjeva mati. Naj počivajo v miru! Ostalim naše sožalje. — Ob velikem številu pogrebov pa zaznamuje farna krstna knjiga doslej šele en sam krst. Ali torej ni res upravičena bojazen nekaterih, da bomo izumrli? — Vsebolj pa je upravičena bojazen, da se razkroji naša vaška in farna skupnost. Kajti dva fantovska pevska zbora z nasprotujočimi si cilji in nameni ter v nezdravi konkurenci in tekmi pač nista zdrav pojav v naši majhni fari, ki je kljub mrzličnim naporom nekaterih, da ji z nemško pesmijo vsilijo tujega duha, še ohranila narodno zavest in ljubezen do slovenske melodije... In to bomo čuvali!

St. Lenart v Ljubelju. Velika noč ni le praznik nas živih. Je tudi praznik naših rajnih, ki čakajo vstajenja. Zato za veliko noč popravimo njih grobove. Dvoje svežih grobov na našem lepem pokopališču nas še posebej spominja dveh mamic, ki smo jih nedavno izgubili. Urhova mati Marjeta Oraže je sicer dosegla starost petinsedemdesetih let, toda sinom in hčeram je vendarle prenašlo umrla, ker mati vedno prezgodaj zaspila. Na težavni Urhovi domačiji ni poznala od diha in počitka, tiha, delavna in pobožna je pri Bogu zaslužila večni pokoj. — „Ni ljubkejšega pogleda, kot je pogled na mlado mater sredi njene družine: kako s svojo iznajdljivo ljubeznijo skrbi in dela in služi v sveti veseli resnosti — kako živi le za svojega moža in za svoje otroke. In če je hišica tudi majhna in revna — mati je njeno bogastvo. Žarek iz življenja Nazareške svete Družine razsvetljuje krščanski dom. O njem velja svetopisemska pohvala: Glejte, kako se ljubijo! In kako ljubko in prijetno je v zastopnosti skupaj živeti!“ Tako nekako so nam govorili naš častiti dušni pastir na grobu komaj šestindvajsetletne Marije Kropivnik, pridne Žlosarjeve gospodinje, skrbne matere štirih otročičev. Rada bi bila ozdravela od težke bolezni, toda božji sklepi so bili drugačni in vzeti je morala prebridko slo-

vo od svoje družine, matere in bratov. Otroci, katerih najstarejši šteje šest let, pač niso mogli zapopasti, kaj so s svojo mamico, ki se je za nje do smrti žrtvovala, izgubili; zato so tembolj našega sočutja in usmiljenja vredni. Naše srčno sožalje potrtemu možu Štiniju, materi in bratom rajne Micije. Vašo žalost naj lajša in slajša ta misel: Šele ko bo nad nami vsemi vstala zarja velike nedelje poslednje sodbe, bomo spoznali in slavili dobrost Previdnosti božje.

Smrtna nesreča v Rožeku. V sredo 15. aprila se je smrtno ponesrečil grajski hlapec Andrej Gros, star 19 let. S tovarišem sta šla zjutraj veselo na delo, vozila sta hlode iz grajskih gozdov v Šmartnu. Ker je bilo še precej snega, je na nekaterih mestih vožnja nevarna. Da se voz ni prevrnil, ga je moral Gros podpreti. V trenutku, ko je zadel na korenino, je spodrsnil, voz se prevrne fantu na prsa in v par trenutkih je bil mrlič. V petek 17. t. m. smo nesrečnega fanta položili k večnemu počitku. Andrej Gros je bil priden in zvest delavec, navdušen član fontovske zveze in O. S. S. Lepa je bila njegova zadnja pot. Na domu in grobu mu je cerkveni zbor zapel ganljivi žalostinki, v častnem številu so ga spremljali tovariši fantovske zveze, O. S. S. in Heimatschutzta v uniformah. Ob odprtem grobu so govorili č. župnik Dobernik pretresljivo in tolažilno po Zveličarjevih besedah: Mladenič, rečem ti, vstani! Na moški dan je bil pokojni Gros še pri zakramentih, na veliko soboto pa v častni straži pred božjim grobom. V imenu domovinske fronte se je od rajnega poslovil nadučitelj g. Polzer. V izbranih besedah ga je stavil za vzgled zvestega državljanja. Pokojnemu večni mir!

Borovlje. (Spomin na Rutarjevega Jurja.) Bilo je leta 1922, ko sem zašel v Sele in pri tej priliki spoznal rajnega Šimena. Takoj se mi je zdopadel njegov humoristični dovtip in v trenutku sva bila prijatelja. Tedaj je bilo še pomanjkanje tobaka in Šimen je nad vse rad kadil. Na moje vprašanje, kako da mu splošno gre, mi odgovori: „Bi še blo, samo kajenja — tobaka manjka.“ Z menoj je bil tudi še neki kolega z imenom „Tone“. Jaz, sam nekadilec, sem imel doma še tri pakelce par let starega duhana, ki pa je bil tako močan, da ga je mogel le malokdo puhati. Šimenu razodenem, kaj da imam, „dober bi biv,“ se mi je odrezal. Drugi dan mu pošljem obljubene tri pakelce. Šimen se spravi v dim, a takoj se vsede k mizi in mi piše na priprosto korešpondenčno karto:

Hvala za duhanc, dragi moj brovlanc,
Z magistrata dim se vali iz lin.

Selska punca kiha, ki tod mamto diha.

Kaj to njemu mar, selski samotar:

Piha dim brez vse ljubezni,

Naj bo starc al srček nežni.

Mar mu je le ta, kdor mu tobak poslal.

Temu spev doni v Borovlje, čez vse jarke in gorovje,

Ta dobi pozdrav s planin, ki poslal je bratu dim.

Ker ta pesem je brez konca, naj dobi pozdrav še Tonča.

Tako sem spoznal našega vrlega Šimena. V. V.

Požari, sodnija i. dr. V Pulpičah pri Logi vesi je minuli teden pogorelo 5 objektov. Skupna škoda znaša 15.000, skupna zavarovalniška svota pa 8000 S. — V Žavnji vesi pri Važenbergu je požar uničil gospodarsko poslopje pri pd. Ražniku, hišo in hlev pri pd. Pridiču in gospodarsko poslopje pri Kultererju. Šestim došlim gasilskim društvom se je posrečilo požar omejiti; sicer bi bila zgorela cela vas. — V Rikarji vesi sta pogorela hiša in skedenj pri pd. Tonicu in skedenj pri pd. Ižepu. Živino so rešili, uničena pa je hišna oprava in tudi poljedelski stroji. — Pogorela je kajža Petru Vrhnjaku v Vogrčah. Ob izbruhu požara je ležala gospodinja v sobi težko bolna. Z velikim naporom se je rešila. Vzrok ognja je baje pokvarjen dimnik. — Pred celovško sodnijo je minuli teden stala sedemčlanska družina Mitterbacher iz Št. Lenarta v Labodski dolini, obtožena goljufije, tatvine in krivega pričevanja. Proces še ni zaključen. Hude nacije morajo imeti v Grabštanju, ker vsako noč kje mažejo svoje kljukaste križe po hišnih stenah. — Grabštanjaska opekarna kneza Rosenberga spet obratuje. Zaposlitev je našlo 20 delavcev. — Celovška občina pobira v maju letošnji davek na kolesa. — Bivši ravnatelj celovške ceste- ne železnice inž. Nagele je bil vsled goljufije in poneverbe obsojen na 2 leti zapora. — Südmarka pobira prispevke za šolske zgradbe na Ledenicah, Medvedjem dolu in na Obirskem. — Pogorelo je nadalje gospodarsko poslopje pri pd. Lahovniku

na Robežu pri Galiciji. Škode je 8000 S. — In še pri Andreju Močniku v Strpni vesi pri Šmihelu, kjer je uničena hiša in gospodarsko poslopje.

NAŠA PROSVETA

Ne prezirimo materinskega dneva!

Druga nedelja v majniku je posvečena materam, ki so nam dale življenje in nas spremljale skozi življenje s skrbjo ves čas svojega bitja. Naše matere so vredne, da se jih špomnimo vsaj en dan v letu.

Nobene matere življenska pot ni postlana s cvetjem. Posebno velja to za kmečko in delavsko mater. Ta mati mora prenašati glavno težo in krivico, pod katero trpijo delovni sloji. Ona je tista, ki z možem vred s strahom gleda v bodočnost, kaj bo prinesla. Ali bo še kruha in obleke in stanovanja za družinico, njej v oskrbo izročeno.

Naša mati nosi odgovornost za bodoči rod. Ona se zaveda, da je dolžna pred Bogom in pred ljudmi pošteno vzgojiti otroke. S krvavečim srcem često zre mati, da ni niti sredstev, da bi otroke prehranila in oblačila. Če je mož brezposeln, je v družini naravnost obupno. Tedaj so matere prave umetnice, ki iz neznatnih sredstev dajejo lačnim ustom vsaj najpotrebnejšega. Koder bi drugi že davno obupal, vztrajajo, dokler dihajo. In kdo trpi bolj kot mati, ki vidi, da se je otrok skvaril? Očita si, da je sokriva in strah jo je pred odgovorom za svoje materinstvo pred Bogom in svetom.

Če sta kmet in delavec borca, ni njuna mati nič manjša bojevnica. Le da ima opraviti z veliko večjimi težavami kot mož in da prenaša težo življenskega boja na svoj način. Ona je tista, ki venomer bodri svojega moža, naj ne obupa v boju za obstanek. Ona je, ki že v zgodnji mladosti položi v srce otroka vzore, hotenje in željo po pravici in lepoti.

Dvojna je skrb naše matere: skrbeti mora za telesne in duševne vrednote svoji družini. Držati mora pokoncu tri, včasih celo štiri ogle domače hiše. Ko se vrača vsa zgarana z dela domov, se začne novo delo, namesto da bi uživala zaslužen počitek.

Ti mati naših domov, malih in skromnih! Na materinski dan bomo mislili nate. Hvaležni ti bomo za tvoje delo in tvojo skrb. Obenem bomo prosili Vsemogočnega, da ti da prepotrebni sil, da boš svojo nalogo kljub zaprekam najbolje vršila in nam ustvarjala nov, zdrav in pošten krščanski in slovenski rod. SL

Žitara ves. Naša „Trta“ priredi v nedeljo dne 3. majnika popoldne v društvenem domu materinski dan. Na sporedu je več deklamacij, trije mladinski prizori in igra „Najdba sv. križa“. Vabljeni vsi, ki hočejo počastiti naše mamice!

Glinje Materinski dan priredi naša farna družina v nedeljo 10. majnika. Dopoldne darujemo v cekvi sv. mašo in skupno sv. obhajilo za naše matere, popoldne pa se jim poklonimo v dvorani pri Cingelcu. Mali in večji otroci bodo deklamirali, peli, podali več lepих prizorov, vmes pa bo še govornik povedal nekaj o materah in materam. Vsi iskreno vabljeni! Vstopnine ni, začetek ob 3. uri popoldne.

Iz Roža. Zvedel sem, da je bila v kljub slabemu velikonočnemu vremenu Cingelčeva dvorana polna, ko so tam igrali boroveljski diletanti. Teden navrh se je igra ponovila v delavskem domu v Podlublju, napotil sem se tja, da jo pogledam. Obisk je bil povoljen. „Zameten vlak“ se je uprizoril prvič na Koroškem. Je to veseloigra v treh dejanjih, posneta iz vsakdanjega življenja in kaže, kaj se vse pripeti, če pade preveliko snega, da imajo vlaki toliko zamude itd. Vsebuje veliko pevskih točk s krasnimi melodijami in je pravzaprav nekako opereta. Igralce poznamo, saj nastopajo vsako leto po parkrat in občinstvo se od teh prireditev vrača vedno dobre volje domov.

GOSPODARSKI VESTNIK

Gnojenje travnikov v maju. Kedaj je gnojenje travnikov z gnojnico najbolj uspešno? Na travnikih deluje gnojnica najbolje spomladi ter v maju in juniju takoj po prvi košnji. Na travnikih, ki imajo letno tri košnje, tudi takoj po prvi košnji. Vendar se je gnojenje travnikov z gnojnico ob-

neslo večkrat tudi v jeseni v oktobru ali novembru. Seveda samo, ako tla preveč ne prepuščajo. Trave sprejemajo jeseni iz zemlje še mnogo hranilnih snovi, kar pripomore, da spomladi večkrat bolje ali prej poženejo.

Dela pri ozimnah. Premalo skrbimo za naša žita, za časa njihove rasti jih premalo negujemo. Prva naša skrb bodi, da pomagamo zaostalim ozimnam, ki mnogokrat trpijo vsled mraza. Setve, ki jim je mraz potrgal koreninice, moramo takoj ko se zemlja osuši, povaljati, da se korenine iznova pritisnejo k zemlji. Po zimski skorji na njivah je brana hvaležno orodje. Prezračenje ozimin z brano setve popravi, da bujno rastejo. Preprečiti moramo nadalje preveliko izhlapevanje vode v njivah. To storimo spet s pomočjo brane. Če njive povaljamo in prebranamo, vlaga ne izpuhteva in se ne izrabi prehitro in tudi suša ne škoduje v toliki meri. Z brananjem izrujemo obenem pregosto setev. Zelo svetujejo dodatek umetnih gnojil zaostalim ozimnam. Od dušičnastih gnojil je najboljši čilski soliter, ki je hitro topljiv in ga rastline takoj vsrkajo. Trošimo ga lahko še v dobi, ko rastline že zelene in rastejo. Njegov učinek je viden že po 8 dneh. Zelo hvaležna so žita za gnojenje s superfosfatom, ki vpliva na dober pridelek zrnja. Ker so naša zemljišča na fosforju precej revna, je gnojenje s superfosfatom havalno zelo uspešno, vendar je treba gnojiti, predno začne ozimna odganjati.

Bolezen mladega sadnega drevja so listne ušice. Komaj drevesce ozeleni, že začno mali škodljivci zajedati njegovo zelenje. Zato spada k negi mladega sadja zatiranje tega silno škodljivega zajedavca. Vsak sadjar naj bi si takoj napravil kot zalogo kako sredstvo proti zatiranju ušic. Dva do tri odstotna raztopina tobačnega izvlečka z 20 odstotno primesjo mazavega mila, to so sredstva, ki jih mora imeti vsak sadjar pri roki, čim se pokažejo ušice. Pazimo pa še na druge sadne škodljivce kot gosenice, grizlice, lubadarje i. dr. Taka pozornost se obilo poplača.

Še en način samopomoči. V zadnjih letih je opaziti, da se naši gospodarji polagoma seznanjajo z doslej docela nepoznatim sadežem: s sladkorno peso. V srednjem predelu Roža so z njo napravili že več poizkusov, ki so se dobro posrečili. Naša zemlja je baje zanjo precej pripravna, posamezni dobljeni sadeži tehtajo nad 3 kg. Iz sladkorne pese pripravljajo nato marmeladi podobno gosto melaso, ki se da v gospodinjstvu mnogovrstno uporabljati. O sladkorni pesi sami in pripravi melase bomo o priliki kaj več poročali. J. Št.

Beljaški trg minulega tedna: Rdeče zelje 60 g, sleži kolerabi 20—30, repa 60, pesa 60, kislja repa 50, kumare 3, salata v glavicah 20, neoluščen grah 1.40, čebula 60, česen 2, špinača 1.20, redkev 60, hren 3, peteršilj 80, špargelj 4, zgodnji krompir 40, kislja zelje 60, goveje meso 1.80—2.60, telečje 1.80—2.80, prekajeno 2.20—3.40, svinjsko 2.00—2.80, orehi 1.20, citrone 6—8, suha jabolka 1.40, suhe hruške 1.40, suhi češplji 1.20, sirovo maslo 3.60, strd 4.00, pitane kokoši 2.70, kapuni 4.00, stare kokoši 2.50, race 3.20, gosi 3.20, jajca 10 g za komad.

ZANIMIVOSTI

Kako je umrl Kristus? V Turinu hranijo dragoceno relikvijo, mrtvaški prt, v katerega je bilo zavito Zveličarjevo truplo v grobu. Z dovoljenjem sv. stolice se je lotil čehoslovaški učenjak dr. Hynek preiskave tega prta in je dognal s pomočjo modernih fotografskih sredstev mnoge zanimivosti. Sv. pismo že poroča, da je bil prt posut z mirro in alojo. Ti sta se spremenili v neločljivo barvilo, ki ga je platno vsrkalo in z njuno pomočjo stvorilo odtise Zveličarjevega trupla. Učenjak je na podlagi odtisov na prtu skušal rekonstruirati Kristusovo mučeniško smrt. Na telesu so prevladovala rane v dolžini kakih treh centimetrov, nastopajoče paroma, po številu 80 takih ran, kar se vjema s 40 z biči. Iz odtisov ran pri križanju se da dognati, da so bili žebli pognani skozi zapestja in ne skozi dlani, nogi pa sta bili pribiti v sredini narti. Smrt je nastopila med silnimi bolečinami in pri polni zavesti. Ugotovitve čehoslovaškega učenjaka se ujema s svetopisemskim poročilom o križanju na Golgati.

Jetika — spremljevalka civilizacije. Odkar so Eskimi prišli v dotiko z Evropejci, se je začela med njimi širiti jetika v usodni meri. Posebno velika je umrljivost Eskimov tam, kjer so svoje sta-

re noše zamenjali z evropsko obleko. Doslej severni prebivalci niso poznali te zavratne morilke, izredno redka sta bila med njima tudi rak in sladkorna bolezen. Slutijo, da ne more biti kriva razširjenju teh boleznih med Eskimi samo noša, marveč še globlji vzroki, ki jih pa znanost do danes še ne pozna dobro.

Leteči hotel. Pred tednom je odletel v južno Ameriko največji, najmodernejši in najhitrejši zrakoplov Zeppelinove vrste. Motorji imajo 4400 konjskih sil, tvorja nosi novi zrakoplov lahko do 30 ton. V zrakoplovu je prostora za 50 oseb. Potniki se lahko sprehajajo po hodnikih, v posebni dvorani lahko plešejo, v kadilnih sobah lahko kade, posebna soba je zgrajena za koncerte, posebna za pivce. Iz vseh prostorov je lep razgled skozi široka okna na zemljo. Oprava je prirejena na poseben način, imenujejo jo ementalno, ker ima namreč v sredini luknje, da je lažja. Kuhajo z elektriko, električno dvigalo dvigne kuhane jedi v posebno obednico. Ves zračni orjak je dolg do 250 metrov ter 45 metrov visok. Na najširšem mestu znaša njegov premer 41 metrov. Zrakoplov ženejo Diesel-motorji, ki omogočajo tudi daljšo pot.

Plavajoči hotel. O največji ladji sveta „Queen Mary“ smo že nekaj poročali. Krstili so jo šele nedavno in bo v maju nastopila svojo prvo vožnjo v Ameriko. Ženejo jo turbine, ki dajejo 200.000 konjskih sil. Ladja je dolga 306 metrov, visoka pa okroglo 40 metrov. Dimniki na ladji so tako veliki, da v vsakem lahko vstrie stoje štiri lokomotive, pa je še dovolj prostora vmes. Oprava v različnih razredih je iz mahagonijevega lesa, vsaka kabina ima tekočo mrzlo in gorko vodo, posod so vdolane ventilacije. Poleg jedilnice, ki je 25 metrov dolga in razkošno opremljena, je kadilni salon, bar za pivce, velika knjižnica z 2000 knjigami, igralna soba za otroke, kinodvorana, plesišče in še kopališče. Na ladji so posebne prodajalne tobaka, cvetlic, raznih prigrizkov in še drugih bolj ali manj potrebnih reči. Za slučaj nesreče je pripravljeno celo brodovje rešilnih čolnov, v katerih je v vsakem prostora za 160 oseb. Ladja poseduje tudi dve brez žični oddajni postaji. Za prepleskanje ladje od zunaj in znotraj so porabili 315.000 litrov barve, za zavese in lahke odeje, blazine itd. so rabili 21 ton blaga! Preprog za kabine in dvorane so porabili okroglo 10 milijonov metrov. Vseh posod je na ladji 200.000, lončenih, porcelanastih in steklenih. Ladja je torej resnično plavajoči hotel, kakoršnega težko najdeš tudi v vele mestu.

Kakšno toploto ima blisk? Toplote bliska še niso natančno izmerili. Ve se samo, da znaša več tisoč stopinj. Po izkušnjah se je dognalo, da stopi blisk tudi platinove vršičke na strelvodih; platina se začne topiti pri 1690 stopinjah toplote. V zadnjem času so poizkušali s strelvodni, katerih vršičke so prevlekli s takozvanim iridijem. Blisk je stopil tudi iridij, zakar je treba nad 2000 stopinj. Torej znaša toplota bliska še nad 2000 stopinj.

„Svetovna“ družina. V francoskem Maroku živi Francoz, ki se lahko pobaha s tem, da je poglavar „svetovne“ družine. Prvi otrok se mu je rodil v Parizu, drugi v Braziliji, tretji v Maroku v Afriki, sedaj pa se namerava preseliti v Azijo. Ker pričakuje njegova žena četrtega otroka, bo po Evropejcu, Amerikancu, Afrikancu četrti otrok sedaj Azijec. Verjetno, da se bo peti otrok rodil že nekje v Avstraliji.

Vabilo

na

redni letni občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V KOSTANJAH, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 3. majnika 1936 ob pol 3. uri popoldne v poslovnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev računskega zaključka za upravno leto 1935.
4. Sprememba pravil.
5. Poročilo načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vse zadrušnike prijazno vabi

36

Načelstvo.